

(...) Konečně hlásim, že podle přímého pokynu slovenské vlády nemají být Židé, kteří nemají naši státní příslušnost vpuštěni za žádnou cenu na naše území a v případě, že je Maďaři na některém místě k nám vpašují, mají být na jiném místě zas vráceni Maďarům zpět. Situace židovského tábora, který si zřídili na maď. straně delimit. čáry v okolí kol. Alžbeta⁵⁰ a Miloslavov začíná být kritickou a bylo by záhodno tuto situaci nějak vyřešit. Nejlépe tak, aby Židé, kteří mohou spolehlivě dokázat, že jsou našimi příslušníky, byli vpuštěni k nám dovnitř – ostatní pak vystěhovat do Maďarska nejlépe na jiném místě je vpašovat na maď. území. Zvláště je to důležité proto, ježto je zcela možné, že nynější území, kde se židovské tábory nachází, případnou při konečném stanovení hranice k nám a pak by bylo těžké se jich zbavovat.

Prosím o rozhodnutí. (....)

Styčný důstojník úseku Bratislava
Plk. gšt. Antoním Šlejmar

ŠOKA Pezinok (so sídlom v Modre), fond Styčný dôstojník Bratislava, kartón 1, spis č.j.44/1938.

Dokument 124

Zápisnica podpísaná 26. 11. 1938 slovenskými a maďarskými civilnými a vojenskými osobami o vzájomnej výmene násilne vyvezených Židov. Krajský úrad túto dohodu potvrdil, pričom nariadil, aby sa výmena realizovala na princípe reciprocit (jeden za jedného).

Zápisnica⁵¹

napísaná dňa 26. novembra 1938 vo Veľkom Kýre vo veci obojstrannej výmeny štátnych príslušníkov.

Prítomní sú:

Podplukovník Václav Jarolímek⁵², československý styčný dôstojník,
Podplukovník Teodor Bochésa, maďarským kráľovským honv. poverený styčný dôstojník,
Major Jozef Turanec⁵³, československý styčný dôstojník,
Jozef Náčin, okresný náčelník, zástupca sereďského okresu,

⁵⁰ Vojenské označenie tábora pri Miloslavove.

⁵¹ Zápisnica je priložená k listu, ktorý poslal styčný dôstojník úseku Nitra plk. del. Jindřich Varhaník okresnému úradu v Sereďi 3. 12. 1938. Z listu je jasné, že sa jedná o opis zmluvy.

⁵² Plk. Václav Jarolímek bol styčným dôstojníkom pri OÚ v Nitre.

⁵³ Mjr. Jozef Turanec bol styčným dôstojníkom pri OÚ v Sereďi, ale vlastne aj pre okresy Šaľa a Galanta. Obe dva tieto okresy pripadli po Viedenskej arbitráži v podstate Maďarsku.

Dr. Viktor Čerepeš, zástupca nitrianskeho okresného úradu.

1. Dočasné riešenie židovskej otázky:

Komisia ushoduje sa na tom, že

a./ až do ďalšieho usporiadania československé úrady len tých Židov prevezmú, ktorí bezospornou listinou, a síce platným pasom, osvedčením štátneho občianstva a domovským listom osvedčujú, že sú slovenskí štátni príslušníci. Osvedčenia o štátnom občianstve, počítajúc od dňa vystavenia nemožu byť staršími desať rokov. V prípadnej spornej osobnosti aj iné osvedčenie s podobenkou sa ukáže k dokázaniu osobnej totožnosti. Slovenskí štátni občania budú prevzatí vo Veľkom Kýre, vlastne v prechodnej stanici.

b/ českí a moravskí štátni príslušníci budú na základe podmienok pod bodom a/ predaní v Čeklísi.

c/ štátni občania príslušníci do zeme Podkarpatoruskej budú predaní na mieste oboma vrchnosťami stanovenom, na základe podmienok uvedených v bode a/ na osobitne ustálenom mieste na hranici maďarsko-podkarpatoruskej.

2./ Všetci kresťanskí a iní československí maďarskí štátni príslušníci na základe tých istých podmienok a mieste budú predaní, vlastne prevzati, ako sa v bode 1./ a 2./ dohodlo. Pri ustálení štátneho občianstva smerodatná je domovská príslušnosť posledných desať rokov.

3./ V bode 1./2./3./ uvedené ujednania aj pre maďarské úrady platia, a len za tých istých podmienok prevezmú pod bodom 1./ 2./3./ uvedených štátnych príslušníkov.

4./ Predávanie a prevzatie bude prevádzané, po predbežnom oznámení, na miestach pod bodom 1./2./3./ uvedených každý týždeň v utorok a piatok ráno od 09. 00 až do 24 hodiny.

5./ Tieto dohodnutia medzi poverencami oboch strán len vtedy vstúpia do života, keď to na vedomie vezmú vrchnosti oboch strán a to schvália.

6./ Do schválenia vzájomná výmena, odovzdanie a prevzatie označených štátnych občanov predbežne prestáva.

7./ Poverenci oboch strán na tom sa shodujú, že odovzdanie na hraniciach, jakýchkoľvek osob a štátnych príslušníkov /zastavia/, nezákonnou cestou prevádzané, zastavia.

Táto zápisnica po prečítaní bola podpísaná.

Dátum ako hore.

podpisy:

pplk. Teodor Bochésa, v. r.

plk. pech. Václav Jarolímek, v. r.

mjr. Jozef Turanec, v.r.

Jozef Náčin, v. r.

Dr. Viktor Čerepeš, v. r.

Za správnosť predkladu: plk. del. .J. Varhaník, v. r.

Nitra, 26. novembra 1938.

Schvaľuje sa s dodatkom že za každého štátneho občana Česko-Slovenskej republiky odovzdaný bude Maďarsku z našej strany štátny občan Maďarský (t. j. rovnaké počty osôb).

V Bratislave dňa 1. decembra 1938⁵⁴.

Za krajinského prezidenta:
(nečitateľný podpis, v. r.)

*ŠOKA Šaľa, fond Styčný dôstojník pri OÚ Sereď 1939-39, spis č. j. 4. Ako spis č. j. 5 je maďarský preklad textu dohod.*⁵⁵

Dokument 125

List ortodoxnej náboženskej obce predsedovi vlády J. Tisovi 29. 11. 1938 o situácii v táboroch v Miloslavove a Veľkom Kýre. Zástupcovia náboženskej obce opisali ťažký život deportovaných v „krajine nikoho“ a navrhli návrat deportovaných, pričom náklady by hradila náboženská obec.

3735/938

29. XI.

Umiestenie vyhostených židov, nachádzajúcich sa na hraniciach pri Mischdorfe⁵⁶ a pri Nitre /Veľký Kýr/.

Slovutný pán predseda vlády!

Predmetom tejto oddanej prosby je umiestenie tých osôb, ktoré až do začiatku novembra 1938 bývali na Slovensku a ktoré vtedy boli dopravené na územie zabrané Maďarmi a maďarskými úradmi pred dvoma týždňami znovu postavená na naše hranice, kde - ako je notorické - sa nachádzajú v neopisateľne zúfalom položení. Mnoho z nich následkom biedy a zimy vážne ochorelo.

Dľa nášho vedomia nachádza sa pri Mischdorfe u Bratislavy asi 302 osôb a to 120 mužských, 77 ženských a 105 detí najrôznejšieho stária. Je medzi nimi aj niekoľko kojencov.

⁵⁴ Pod dokumentom je pečiatka s nadpisom Prezidium krajinského úradu v Bratislave.

⁵⁵ Zápisnica sa nachádza aj v ŠOKA Pezinok (so sídlom v Modre), fond Styčný dôstojník úseku Bratislava, spis č. j. 53 (Hlásenie styčného dôstojníka podúseku Sereď mjr. J. Turanca styčnému dôstojníkovi úseku Bratislava), č. j. 56 (Hlásenie styčného dôstojníka úseku Bratislava plk. ing. Antona Šlejmará delimitačnému generálovi pásma A - brig. gen. Jindřichovi Bejlovi, v ktorom informuje o dohode, na ktorej sa zúčastnil mjr. Jozef Turanec). V oboch opisoch v ŠOKA Pezinok sa nenachádza dodatok - potvrdenie dohody Krajinským úradom.

⁵⁶ Nemecký názov pre Miloslavov.